

УДК 332.12

*К. І. Сербряк,
д. е. н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва
Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля м. Северодонецьк
Д. В. Заблодська,
аспірант Інституту економіко-правових досліджень НАН України, м. Київ*

РОЗВИТОК МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ОСНОВІ УЗГОДЖЕНОСТІ ІНТЕРЕСІВ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

*К. I. Sieriebrak
Ph.D. in Technical Sciences, Associated Professor of Enterprise`s Economy Department,
Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University, Severodonets`k city
D. V. Zabłodska
Institute of the NAS in Ukraine, city Kiev*

DEVELOPMENT OF INTERREGIONAL COOPERATION ON THE BASIS INTERINSTITUTION OF INTEREST: THE EURO-INTEGRATION ASPECT

В статті подано результати аналізу розвитку міжрегіонального співробітництва на основі узгодженості інтересів з урахуванням євроінтеграційного аспекту. Визначено дві площини проблеми узгодження інтересів учасників міжрегіонального співробітництва. Розкрито зміст логічної послідовності пошуку ланцюжка узгодження взаємних інтересів регіонів-партнерів в ієрархії науково-практичних інструментів, які регулюють розвиток міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції. Подано схему процесу узгодження цілей та інтересів учасників міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції. Виокремлено вектори розвитку міжрегіонального співробітництва в залежності від: регіональної структури ввезення і вивозу товарів (послуг); швидкості інтеграційних процесів до ЕС; форми співпраці держави та регіонів.

The article presents the results of the analysis of the development of interregional cooperation on the basis of interests coherence taking into account the Euro-integration aspect. Two areas of problems of participant`s interest coordination in interregional cooperation are identified. The content of the logical sequence in search of the coordination chain of mutual interests among partner regions in the hierarchy of scientific and practical tools that regulate the development of interregional cooperation in the conditions of Euro-integration is disclosed. The scheme of the coordination process for the goals and interests of the interregional cooperation participants in the framework of Euro-integration is presented. Vectors of interregional cooperation development singled out depending on: regional structure of import and export of goods (services); speed of integration processes in the EU; forms of cooperation between the state and regions.

Ключові слова: міжрегіональне співробітництво, узгодженість інтересів, євроінтеграція, розвиток.

Keywords: *interregional cooperation, coherence of interests, European integration, development.*

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень та публікацій.

В сучасних умовах пріоритети розвитку країн все більш зміщуються на регіональний рівень, саме міжрегіональне співробітництво розглядається як одна з найважливіших інструментів регіонального розвитку, попри євроінтеграційні процеси. Це пов'язано з тим, що міжрегіональне співробітництво стає складовою міждержавних відносин, які впливають на розвиток України у цілому. На цій підставі, міжрегіональне співробітництво визначають як найбільш перспективний напрям регіональної політики, який передбачає узгодженість інтересів усіх учасників співпраці.

Проблемами розвитку міжрегіонального співробітництва займаються багато вчених та практиків, проте слід відділити роботи фахівців відділу проблем міжрегіонального співробітництва Луганської філії Інституту економіко-правових досліджень НАН України, а саме Заблудської І.В., Гречаної С.І., Рогозян Ю.С. Серед інших науковців слід виокремити Татарченко О.М., Завойських Ю.А., Серебряк К.І. та інших [1-6]. Їхні роботи присвячено саме розвитку міжрегіонального співробітництва, як співпраці спрямованої на узгодження інтересів партнерів або учасників цього процесу. А як відомо, узгодження інтересів завжди буде актуальною проблемою через наявність конфлікту цих інтересів. Тому задля розвитку міжрегіональних інтересів необхідні подальші наукові та практичні дослідження.

Метою даної статті є висвітлення результатів аналізу розвитку міжрегіонального співробітництва на основі узгодженості інтересів з урахуванням євроінтеграційного аспекту.

Виклад основного матеріалу. У Статуті Асамблеї європейських регіонів міжтериторіальне співробітництво означає будь-яку взаємоузгоджену діяльність, спрямовану на започаткування відносин між територіальними громадами та владними органами двох або більше договірних сторін, крім відносин транскордонного співробітництва між сусідніми органами влади, включаючи укладання між територіальними громадами та органами влади інших держав угод про співробітництво [7]. У свою чергу, Модельний закон щодо міжрегіонального співробітництва визначає його як узгоджені дії учасників міжрегіональної співпраці в межах компетенції, встановленої національним законодавством, і укладання договорів і угод, необхідних для досягнення економічного і соціального прогресу регіонів [8].

При цьому виділяється дві площини проблеми. З одного боку, враховуючи ключову роль держави в міжнародних відносинах, необхідно приділяти особливу увагу узгодженню інтересів регіонів при здійсненні міжрегіонального співробітництва. З іншого боку, розуміння і врахування інтересів регіонів при формуванні зовнішньої політики держави значно знижують гостроту проблеми і сприяють ефективній взаємодії регіонів з державою. При цьому регіони, діючи в рамках євроінтеграційної політики, доповнюють зусилля держави в міжнародній сфері, сприяючи на своєму рівні реалізації загальнонаціональних інтересів, а держава патрує міжрегіональні контакти регіонів.

Таким чином, міжрегіональне співробітництво між двома або декількома регіонами, реалізовується виходячи з інтересів кожного з них з урахуванням балансу інтересів всіх учасників, в рамках правових і соціально-економічних відносин, встановлених державою в умовах Євроінтеграції. В основу міжрегіонального співробітництва мають бути покладені євроінтеграційні інтереси регіонів. При збереженні балансу інтересів всіх учасників міжрегіонального співробітництва важливо забезпечити узгодженість їх дій, включаючи чітку послідовність і передбачливість, з урахуванням максимального можливого використання відповідних переваг регіонів [5].

З позицій системного підходу міжрегіональне співробітництво це узгоджені дії учасників міжрегіональної співпраці, направлені на спільне вирішення питань стійкого розвитку регіонів, що ґрунтуються на територіальному розподілі праці, наявності конкурентних переваг, природно-ресурсних і геополітичних умовах. У зв'язку з цим, діяльність регіональних органів влади має бути спрямовано на активізацію розвитку міжрегіональних зв'язків через врегулювання внутрідержавних взаємин та розробкою необхідних інститутів узгодження регіональних і загальнонаціональних інтересів, координації міжнародної діяльності регіонів. Міжрегіональне співробітництво це механізм здатний через стимулювання міжрегіональної інтеграції робити позитивний вплив на соціально-економічний розвиток регіонів, що співпрацюють. Розробка довгострокових програмних документів соціально-економічного розвитку, а також концепцій територіального розвитку різного рівня розглядається при цьому як механізм узгодження взаємних інтересів регіонів.

На рис. 1 подано логічну послідовність пошуку ланцюжка узгодження взаємних інтересів регіонів-партнерів в ієрархії науково-практичних інструментів, які регулюють розвиток міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції.

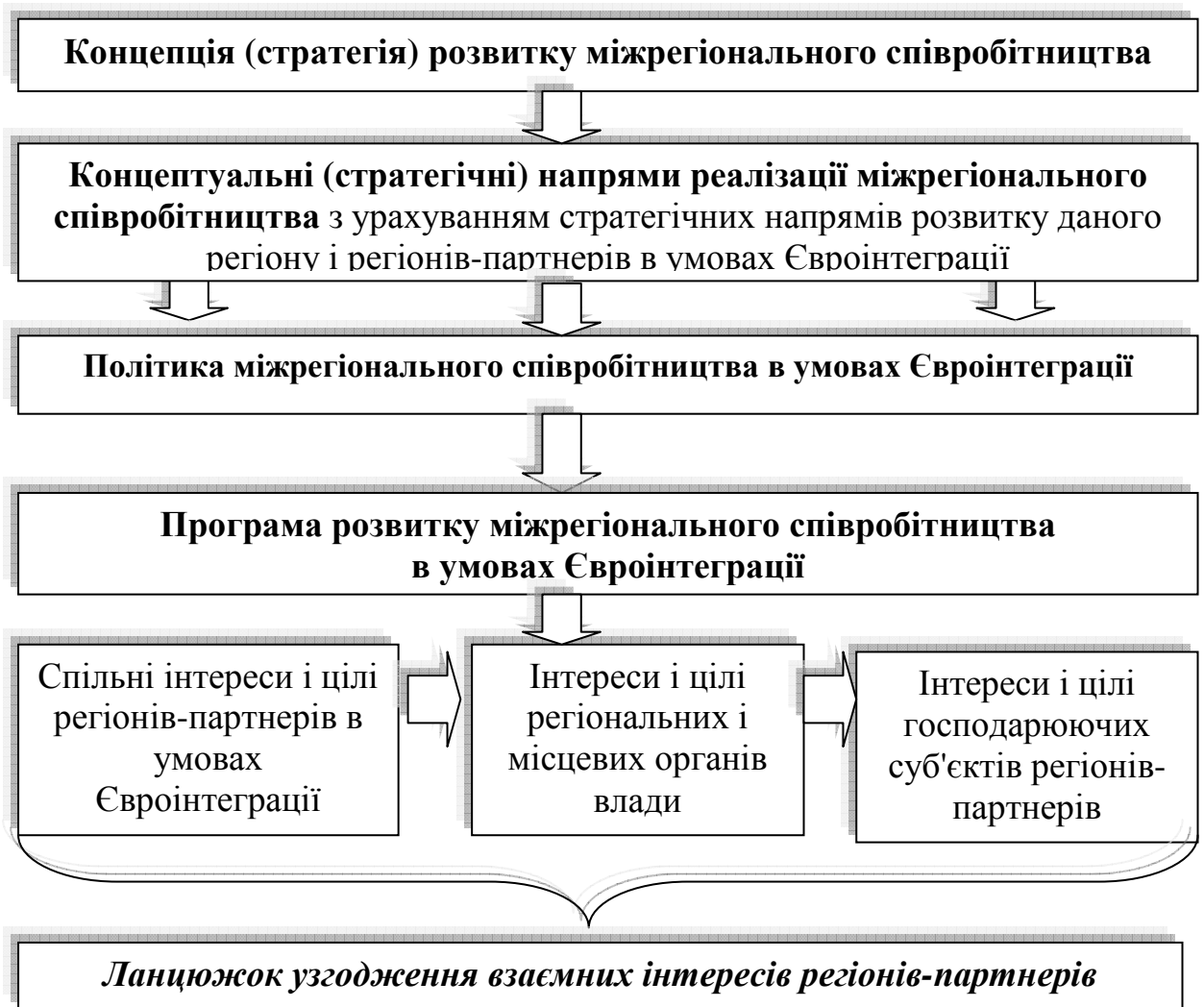

Рис. 1. Ієрархія науково-практичних інструментів, що регулюють розвиток міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції

Для держави в умовах ринкових відносин ймовірна лише одна форма впливу на процеси міжрегіональної інтеграції, які повинні ґрунтуватися виключно на економічному ефекті та добровільних засадах – це узгодження інтересів регіональних органів влади, держави та представників бізнесу. Це потребує зміни методів та форм регулювання як на регіональному так і національному рівнях – відступ від владних відносин, побудованих виключно по вертикалі та перехід до горизонтальних мережевих відносин.

Отже, ланцюжок узгодження взаємних інтересів регіонів-партнерів в ієрархії науково-практичних інструментів, що регулюють розвиток міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції свідчить, що узгодження цілей та інтересів охоплює усі рівні територіального розвитку, починаючи з суб'єктів господарювання та закінчуючи державними органами влади. Але саме на рівні регіонів мають принципово узгоджуватися цілі та інтереси учасників. На рис.2 подано схему процесу узгодження цілей та інтересів учасників міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції.

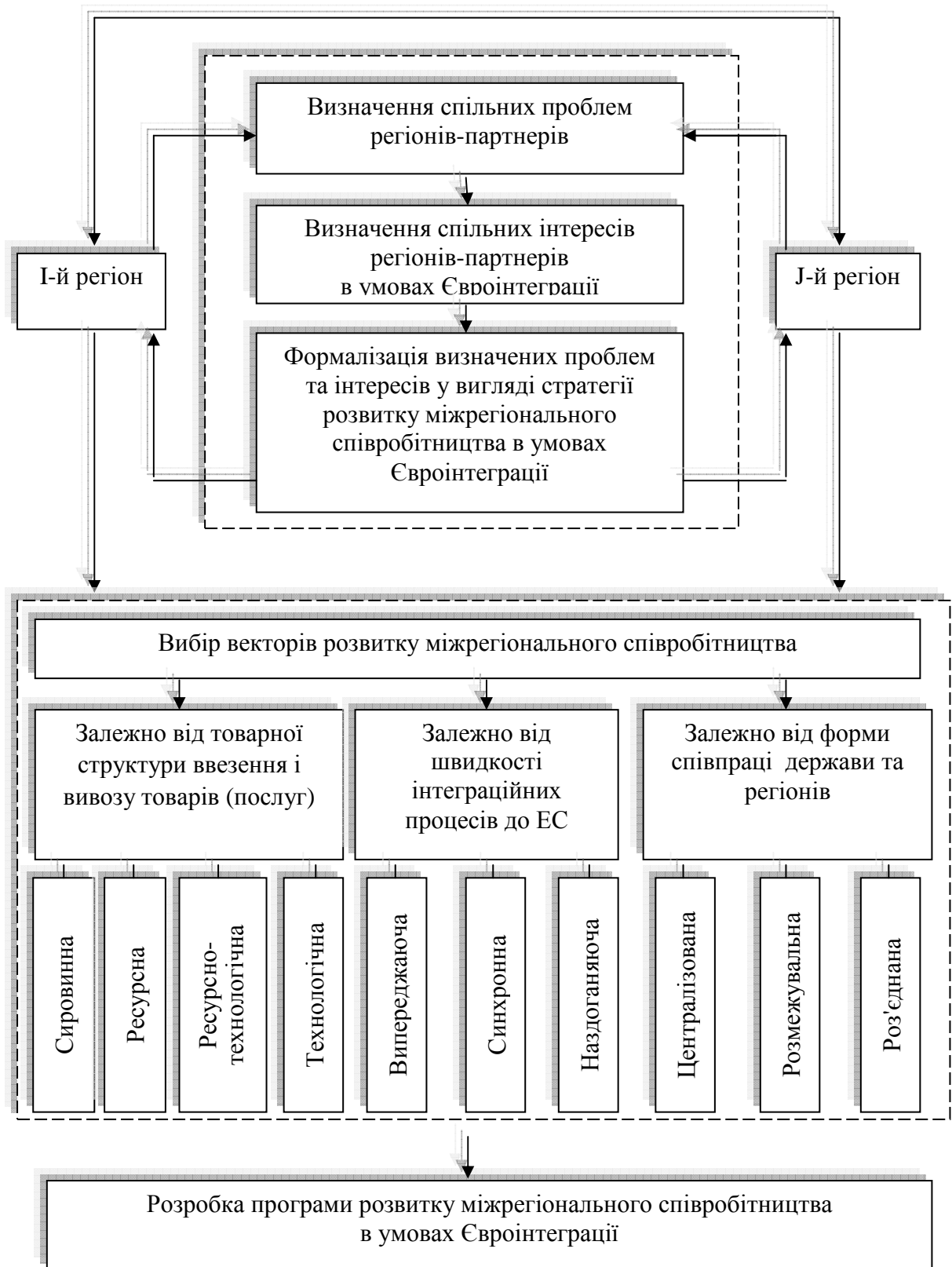

Рис. 2. Процес узгодження цілей та інтересів учасників міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції

Процес узгодження цілей та інтересів учасників міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції дозволяє виокремити вектори розвитку міжрегіонального співробітництва в залежності від:
 регіональної структури ввезення і вивозу товарів (послуг);
 швидкості інтеграційних процесів до ЄС;
 форми співпраці держави та регіонів.
 Визначення вектору (векторів) дозволяє ґрунтовно та якісно здійснити розробку програми розвитку міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції, в якій вже деталізуються заходи.

Висновки. Розвиток міжрегіонального співробітництва передбачає, що регіони доповнюють зусилля держави в міжнародній сфері, сприяючи на своєму рівні реалізації загальнонаціональних інтересів, через те, що міжрегіональне співробітництво це узгоджені дії учасників міжрегіональної співпраці, направлені на спільне вирішення питань стійкого розвитку регіонів в умовах євроінтеграції. За результатами проведених досліджень визначено логічну послідовність пошуку ланцюжка узгодження взаємних інтересів регіонів-партнерів в ієрархії науково-практичних інструментів, які регулюють розвиток міжрегіонального співробітництва за умов Євроінтеграції. Процес узгодження цілей та інтересів учасників міжрегіонального співробітництва в умовах Євроінтеграції сприяє виокремленню векторів розвитку міжрегіонального співробітництва, які потім мають використовуватися у програмі розвитку міжрегіонального співробітництва.

Література.

1. Inna Zablodska, Yuliia Rohozian, Olena Tatarchenko, Yuliia Zavoyskih, Olga Korsakova. Assessment Process of Economic Expediency for the Interregional Cooperation: Ukrainian-Polish Content // International Journal of Economic Research (India). 2017. Volume 14. Issue 16. Part-3. Pp. 375–386.
2. Yuliia Rohozian, Svitlana Noskova. Interregional cooperation as a prerequisite for the economic development of amalga-mated territorial com-munities in Ukraine // Baltic Journal of Economic Studies (Latvia). 2017. Volume 3, Number 5. Pp. 383–390.
3. Гречана С.І. Сучасні проблеми та тенденції розвитку міжрегіонального співробітництва в Україні / С.І. Гречана // Економіка та право. – 2016. - №2. – С.53-59.
4. Гречана С.І. Оцінка передумов розвитку міжрегіонального співробітництва / С.І. Гречана // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». - №15 (частина 1) – 2015 р. – С.92-96.
5. Розвиток міжрегіонального співробітництва: [монографія] / І.В. Заблодська, О.М. Татарченко, А.С. Алексєєв, А.В. Сивоконь. – Чернігів : Десна Поліграф, 2015. – 152 с.
6. Домінанти політики міжрегіонального інноваційного співробітництва: монографія / І.В. Заблодська, Ю.В. Завойських, С.О. Бурбело, М.С. Кроленко. – Чернігів: Десна Поліграф, 2015. – 152 с.
7. Європейський Союз: основи політики інституційного влаштую та має рацію. Навчальний посібник. Серія “Україна на шляху до Європи”. – К.: Товариство Карла Дуйсберга, 2002. – 367 с.
8. Модельний закон щодо міжрегіонального співробітництва № 997_144 від 31.10.2007 р. [Електронний ресурс]. – Формат доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_144.

References.

1. Inna Zablodska, Yuliia Rohozian, Olena Tatarchenko, Yuliia Zavoyskih, Olga Korsakova (2017). *Assessment Process of Economic Expediency for the Interregional Cooperation: Ukrainian-Polish Content* [International Journal of Economic Research] (India). V. 14. Part-3. Pp. 375–386.
2. Yuliia Rohozian, Svitlana Noskova (2017). *Interregional cooperation as a prerequisite for the economic de-velopment of amalga-mated territorial com-munities in Ukraine* [Baltic Journal of Economic Studies] (Latvia). V. 3, Number 5. Pp. 383–390.
3. Grechan S.I. (2016) *Modern Problems and Trends in the Development of Interregional Cooperation in Ukraine* [Economy and Law]. Kiev. Ukrainy. №2. P.53-59.
4. Grechan S.I. (2015) *Assessment of the preconditions for the development of interregional cooperation* [Scientific Bulletin of Kherson State University]. Series "Economic Sciences". Herson. Ukrainy. No. 15 (part 1). P.92-96.
5. *Development of interregional cooperation: [monograph]* (2015) I.V. Zablodskaya, O.M. Tatarchenko, A.S. Alekseev, A.V. Syvokon. Chernigov. Ukrainy. 152 p.
6. *Dominants of the policy of interregional innovation cooperation: monograph* I.V. Zablodskaya, Yu.V. Zawojski, S.O. Burbelo, M.S. Krolenko - Chernigov. Ukrainy. 152 p.
7. *The European Union: the foundations of institutional policy and is right. Tutorial.*(2002) Series "Ukraine on the way to Europe". Kiev. Ukrainy. 367 p.
8. *Model Law on Interregional Cooperation* Access mode: : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_144. (Accessed October 31, 2017).

Стаття надійшла до редакції 20.01.2018 р.